

Beredskabspolitik 2024-2027

Billund Kommune

30. januar 2024

Baggrund

TrekantBrand har ansvaret for at drive en række samfundsvigtige kritiske funktioner med direkte påvirkning af kommunernes borgere og virksomheder. Ansvar gælder både i hverdagen under normal drift, og når større eller ekstraordinære uforudsete hændelser sætter den kommunale organisation under pres og truer den fortsatte drift.

Kommunen driver på mange andre områder en række samfundsvigtige kritiske funktioner og er ansvarlige for både at kunne drive dem i det daglige og under større og ekstraordinære uforudsete hændelser. Billund Kommunes Beredskabspolitik er derfor til for at sikre, at det ansvar varetages bedst muligt, og at Billund Kommune har den robusthed, det kræver at håndtere større og ekstraordinære hændelser på betryggende vis.

TrekantBrand har på den baggrund udarbejdet nærværende Beredskabspolitik for sine ejerkommuner samt kommunernes overordnede § 25 beredskabsplan med henblik på vedtagelse i byrådet. I praksis administreres rammerne af direktionen i Billund Kommune.

Formål med Beredskabspolitikken

Målet med Beredskabspolitikken er at sikre kommunen et robust beredskab, så borgere, medarbejdere og erhvervsliv trygt og sikkert kan videreføre sine aktiviteter under større og ekstraordinære ikke planlagte hændelser.

Nøgleordene for beredskabsarbejdet er *Robusthed, Tryghed og Sikkerhed*.

Billund Kommunes byråd og direktion ønsker, at alle kommunens enheder bidrager aktivt til at opfylde målet gennem en engageret, vedvarende og koordineret beredskabsindsats. En sådan indsats er forudsætningen for en tilfredsstillende håndtering af større og ekstraordinære hændelser og kriser.

Beredskabspolitikken sætter rammen for beredskabsarbejdet i Billund Kommune. Den skal ses i sammenhæng med kommunens Beredskabsplan og det underliggende plankompleks samt med kommunens *Beredskabsprogram*.

Beredskabsplanen rammesætter krisestyringen, når og hvis Billund Kommune rammes af en større eller ekstraordinær hændelse.

Billund Kommunes prioriterede konkrete beredskabsinitiativer planlægges løbende af kommunen og indskrives i en aktivitetsplan kaldet *Beredskabsprogrammet*. Kommunen sikrer, at de planlagte konkrete aktiviteter

gennemføres. Beredskabsprogrammet skal fastlægge en konkret vej for, hvilke beredskabsfremmende tiltag Billund Kommune iværksætter – både det kommende år, men også på længere sigt.

Sådan arbejder Billund Kommune med beredskabsplanlægning

Billund Kommune følger i sit arbejde med beredskabsplanlægning og krisestyring terminologien og principperne fra Beredskabsstyrelsens vejledning om Helhedsorienteret Beredskabsplanlægning (HOB), (Beredskabsstyrelsen, 2022) og Kontinuitetsplanlægning - Fortsat drift og genopretning (Beredskabsstyrelsen, 2023). HOB'en angiver følgende ni områder, der indgår i den helhedsorienterede beredskabsplanlægning:

- Ledelse
- Planlægningsgrundlag
- Struktur og organisering af krisestyring
- Faciliteter, systemer og udstyr
- Forebyggelse
- Uddannelse og træning
- Øvelser
- Evaluering
- Implementering af læring.

Billund Kommunes stillingtagen til hvert af de ni områder er beskrevet i det følgende.

Ledelse

Det er ledelsens ansvar at sikre, at organisationen kan løse sine opgaver. Opgaverne skal også kunne løses, når organisationen bliver udsat for større eller ekstraordinære hændelser, som f.eks. store ulykker, sygdomsudbrud, ekstremt-vejrshændelser eller afbrydelser af kritisk infrastruktur. Det er således ledelsens ansvar, at der foretages en forsvarlig beredskabsplanlægning, at beredskabet testes, at deltage i Billund Kommunes kriseledelse og at sikre de nødvendige ressourcer dertil.

Direktionen ønsker, at chefer og ledere på alle niveauer i kommunen tager ansvar for beredskabsarbejdet inden for eget område i forlængelse af sektoransvars-princippet, og at de i relevant omfang bidrager til at støtte og koordinere på tværs i kommunen og i samarbejdet med eksterne samarbejdspartnere.

Ledelsens engagement i kommunes beredskabsplanlægning er afgørende for at opretholde og opbygge den nødvendige krisestyrings-kapacitet. Ledelsens engagement har desuden en afsmittende effekt på alle øvrige niveauer i kommunen. Derfor forankres den Beredskabsansvarlige Enhed og beredskabsplanlægningen direkte under direktionen.

Målet er, at ledere på alle niveauer tager ansvar for og bidrager til, at opbygge og udvikle kommunens robusthed og beredskabsparathed, så kommunen kan opretholde sine kritiske funktioner under større og ekstraordinære hændelser. Derudover skal lederne bidrage til opfølgning på iværksatte beredskabsmæssige opgaver og aktiviteter. Endelig skal alle ledere være bekendt med Beredskabspolitikken, § 25 beredskabsplanen samt for egen forvaltnings del- og indsatsplaner, så de kan besvare spørgsmål fra medarbejdere om kommunens beredskab indenfor eget forvaltningsområde.

Planlægningsgrundlag

Billund Kommunes beredskabsplanlægning skal være baseret på indsigt og erfaring, så det er de rette indsatser, der prioriteres og iværksættes til at sikre den fortsatte drift af kommunens kritiske funktioner.

Direktionen ønsker derfor, at alle fagområder og stabe løbende og mindst én gang årligt foretager en risiko- og sårbarhedsvurdering af fagområdets kritiske funktioner. På den baggrund beslutes, om der er behov for justering eller revision af de eksisterende del- og indsatsplaner, eller om der evt. skal tilføjes nye indsatsplaner eller andre initiativer. Fagområdernes og stabenes kontaktlister opdateres løbende og revideres mindst én gang årligt. TrekantBrand kan efter anmodning og særlig aftale derom understøtte og facilitere processen.

Struktur og organisering af krisestyring

Billund Kommune arbejder efter en lagdelt krisestyringsmodel med et strategisk og et operationelt niveau. Den strategiske krisestab er forankret i direktionen, og operationelle krisestabe kan nedsættes på hvert forvaltningsområde. Den strategiske krisestab forsyner de operationelle stabe med strategisk retning og med opgaver, imens de operationelle stabe har tilstrækkeligt operationel råderum til at sikre, at beslutningerne implementeres på det taktisk udførende niveau.

Både den strategiske krisestab og de operationelle stabe arbejder ud fra principperne i den såkaldte Rollebaserede krisestyring. På den måde sikres, at krisestabene – når de aktiveres – kan håndtere alle typer af hændelser, og at de kan opretholdes, så længe det er nødvendigt. Samtidigt sikres en målrettet, effektiv og stabil varetagelse af krisestyrelsens seks kerneopgaver.

Ud fra handlingsprincippet (i Retningslinjer for krisestyring – Beredskabsstyrelsen, 2019) skaleres altid op til næste højere organisatoriske niveau, hvis man ikke med sikkerhed véd, at hændelsen kan håndteres på det pågældende niveau. Chefen for nærmeste højere organisatoriske niveau orienteres under alle omstændigheder altid, når en hændelse håndteres på et givent niveau. Det gælder for hele organisationen, og sker således fra medarbejder til leder til chef til direktør til direktion. Denne tilgang tilsigter, at potentielle kriser opdages tidligt og håndteres på det nødvendige organisatoriske niveau, hvilket igen sikrer en målrettet, effektiv og stabil varetagelse af krisestyrelsens kerneopgaver – og dermed af kommunens krisestyring – under hændelsen.

Krisestyrelsens seks kerneopgaver

- Kriseledelse
- Aktivering og drift
- Situationsforståelse, overblik og informationshåndtering
- Koordinering af handlinger og ressourcer
- Fortsat drift og genopretning
- Krisekommunikation

Faciliteter, systemer og udstyr

Billund Kommune skal have et robust krisestyrelses-setup med de nødvendige krisestyrelsesfaciliteter for at underbygge kommunens samlede krisestyrelseskapacitet under større og ekstraordinære hændelser. Krisestyrelsesfaciliteterne skal være klar til brug, inden en krise indtræffer. Krisestyrelsesfaciliteterne skal være robuste, resiliente og understøtte de strategiske- og de operationelle krisestabes arbejde både fysisk og virtuelt. Krisestabene skal desuden sikres de nødvendige kommunikationskanaler til både borgere, virksomheder, presse og samarbejdspartnere.

Forebyggelse

De enkelte forvaltningsområder skal med forebyggende tiltag bidrage til at nedsætte sandsynligheden for, at større og ekstraordinære hændelser indtræffer og reducere konsekvenserne af indtrufne hændelser for borgere, erhvervsliv og for kommunen som helhed. Forebyggelse skal ske med udgangspunkt i løbende risiko- og sårbarhedsvurderinger for på den måde at sikre forebyggelsens effekt i forhold til at opretholde og videreudvikle kommunens robusthed, sikkerhed og tryk.

Uddannelse og træning

Forvaltningsområderne skal arbejde for, at håndteringen af større og ekstraordinære hændelser foregår effektivt og kompetent. Forvaltningerne skal derfor i forbindelse med de løbende risiko- og sårbarhedsvurderinger også vurdere medarbejdernes uddannelsesbehov i forhold til f.eks. førstehjælp, elementær brandbekæmpelse, beredskabsplanlægning og krisestyring. TrekantBrand udbyder kurser i førstehjælp og elementær brandbekæmpelse og kan på opfordring og efter aftale formidle og koordinere uddannelsesforløb indenfor beredskabsplanlægning og krisestyring.

Øvelser

Billund Kommune skal have et robust, afprøvet og rutineret beredskab. Faste medlemmer og ad-hoc-medlemmer af kommunens krisestyringsorganisation samt kommunens ledere og medarbejdere skal derfor være fortrolige med, hvordan de agerer, når en større eller en ekstraordinær hændelse indtræffer. Det skal desuden sikres, at planer og procedurer fungerer efter hensigten. Billund Kommune har som mål, at alle kommunens forvaltninger og stabe øver del- og/eller indsatsplaner (eller aktiviteter, der kan sidestilles hermed) minimum en gang årligt. Direktionen kan efter nærmere vurdering efterfølgende beslutte at fastlægge et højere niveau.

Ansvar for udvikling, gennemførelse og afrapportering af disse øvelser påhviler som udgangspunkt den enkelte forvaltning eller stab i samarbejde med kommunens beredskabsansvarlige enhed. Der foretages en kort afrapportering af øvelsernes læringspunkter, som samles af kommunens beredskabsansvarlige enhed, der løbende kan sparre med TrekantBrand derom.

TrekantBrand tilbyder at afholde op til to øvelser med særlig fokus på den strategiske krisestab og afprøvning af den overordnede § 25 beredskabsplan i hver byrådsperiode. Øvelserne planlægges i samarbejde med kommunens beredskabsansvarlige enhed. Formålet med øvelserne er afprøvning af arbejdet i kommunens strategiske krisestab under større hændelser. Øvelserne kan involvere eksterne parter. Reelle hændelser kan erstatte øvelser, hvis der foretages evaluering og dokumentation af forløbet, og de opnåede erfaringer implementeres i det fremadrettede planlægningsgrundlag og i eventuelle forbedringstiltag.

Beredskabsdirektøren, eller en repræsentant for denne, kan i særlige tilfælde deltage som observatør i øvelser og evaluering efter anmodning fra kommunen. TrekantBrand bistår desuden arbejdet med kommunens øvelser ved at facilitere et øvelsesforum på tværs af ejerkommunerne. TrekantBrand kontakter den beredskabsansvarlige enhed mindst én gang årligt for at sikre, at øvelserne i forvaltningerne effektueres.

Evalueringer

Læring er forudsætningen for at styrke og udvikle kommunes samlede beredskab. Forvaltningsdirektørerne har derfor ansvaret for, at der foretages evaluering af øvelser og faktiske hændelser inden for eget forvaltningsområde.

Evalueringer kan med fordel finde sted i forlængelse af øvelser og hændelser eller indenfor den kortest mulige tidshorisont efter hændelsen (særligt efter større hændelser). Billund Kommune forventer, at læringspunkter fra evalueringer formidles internt i eget fagområde eller stab samt i relevant omfang eksternt, så erfaringerne kan omsættes til justering af praksis. Evalueringer fremsendes desuden løbende til kommunens beredskabsansvarlige enhed, som sikrer, at de indgår i kommunens samlede risiko- og sårbarhedsvurdering. Den beredskabsansvarlige enhed fører en løbende dialog med TrekantBrand om de opnåede erfaringer og de iværksatte tiltag.

Hvis fagområder eller stabe ønsker bistand til gennemførelse af systematiske evalueringer, kan TrekantBrand efter særlig aftale forestå denne. TrekantBrand vil i relevant omfang inddrage kommunens beredskabsansvarlige enhed og kommunes kommunikationsafdeling i opgaven, idet krisekommunikation som udgangspunkt er et centralt element i enhver krisehåndtering.

Implementering af læring

For at sikre, at værdifuld læring ikke går tabt, ønsker Billund Kommune, at der gøres en aktiv, målrettet og systematisk indsats med henblik på implementering af beredskabsmæssig læring alle steder i organisationen. Implementeringen bør tilpasses omfanget og karakteren af den opnåede læring. Forvaltningerne er ansvarlige for at iværksætte og implementere læring indenfor eget fagområde.

Forbedringstiltag, der besluttes iværksat, skal implementeres ved at omsætte dem til konkrete handlinger og konkrete ændringer af praksis. Der skal følges op på tiltagene, så det sikres, at en implementering har ført til konkrete forandringer. Forbedringstiltagene vedtages normalt på forvaltningsniveau, men kan også udgå til organisationen fra den beredskabsansvarlige enhed. Opfølgningen på de iværksatte tiltag varetages af fagområdet/staben selv, i samarbejde med den beredskabsansvarlige enhed. Arbejdet med de iværksatte tiltag kan med fordel løbende indføres i kommunens beredskabsprogram.

Beredskabsplaner

Kommunens daglige organisatoriske struktur afspejles 1:1 i beredskabsplan-strukturen. Det indebærer, at strukturen også anvendes i forbindelse med kortlægningen af kommunens kritiske funktioner, trusselsbilledet samt risiko- og sårbarhedsanalysen i hver enkelt forvaltning.

Forvaltningerne skal gennem handlingsorienterede planer skabe grundlaget for effektive og sikre beredskabsindsatser. Målet er, at ledere og medarbejdere har en fast ramme at arbejde ud fra med kendte roller og faste procedurer, når der indtræffer en hændelse, som kræver krisestyring. Alle forvaltninger udarbejder derfor en delplan for fortsat drift i forvaltninger, der udpeger og rammesætter forvaltningens operationelle krisestab, og som underbygges af et antal indsatsplaner for fortsat drift af udpegede kritiske funktioner under eget forvaltningsområde.

- *Delplaner* er krisestyingsplaner for fortsat drift af et specifikt forvaltningsområde og beskriver områdets operationelle krisestyingsorganisation, herunder aktivering og sammensætning af krisestaben. Delplanerne bygger på den krisestyngstilgang, der er beskrevet i § 25 planen.
- *Sektorplaner* er krisestyingsplaner for specifikke tværgående sektorområder (f.eks. IT, Sundhed eller vejrlig forhold) og beskriver områdets operationelle krisestyingsorganisation, herunder aktivering og sammensætning af krisestaben.
- *Indsatsplaner* er konkrete planer for sikring af udvalgte kritiske funktioner eller for særlige hændelser. Indsatsplanerne laves typisk for at minimere konsekvenserne af hændelser, der under planlægningsarbejdet er identificeret til at have de mest alvorlige konsekvenser.
- *Actioncards* giver helt konkrete taktiske handlingsanvisninger for specifikke opgaver tilknyttet indsatsplanerne.

For alle planer gælder, at de skal være korte og handlingsorienterede, overskuelige, ajourførte og realistiske.

Alle planer godkendes af den relevante områdechef og publiceres derefter på beredskabshjemmesiden: <https://www.billund.dk/beredskabsplan/>. Orientering om publicering af tilrettede eller nye planer sendes til TrekantBrand på TrekantBrand@Trekantbrand.dk.

Ansvarsfordeling

Overordnet ansvar

Byrådet har det overordnede ansvar for kommunens beredskabsplanlægning. Direktionen udarbejder i samarbejde med TrekantBrand udkast til den lovpligtige § 25 beredskabsplan, som godkendes af Byrådet på et møde. Alle øvrige delplaner, sektorplaner, indsatsplaner og actioncards udarbejdes af forvaltningsområderne i forlængelse af sektoransvarsprincippet. TrekantBrand rådgiver kommunen og koordinerer revisionsprocessen i samarbejde med den beredskabsansvarlige enhed.

Områdechefers ansvar

Områdechefer har ansvaret for, at der bliver udarbejdet en delplan og relevante indsatsplaner indenfor eget forvaltningsområde, og at disse løbende holdes ajourført. Det skal i den forbindelse sikres, at der til enhver tid foreligger opdaterede kontaktlister over de personer, der skal indgå i forvaltningens egen operationelle krisestab, herunder at der er udpeget afløsere – og at deres funktion er beskrevet. Områdechefer skal sikre, at der løbende afholdes øvelser indenfor eget forvaltningsområde, og at der både efter øvelser og faktiske hændelser gennemføres evalueringer heraf, og at læringen fra evalueringerne løbende implementeres. Områdechefer skal sikre, at ledere og medarbejdere (herunder nyansatte) indenfor eget område bliver introduceret til beredskabsplanhjemmesiden, forvaltningens egne del- og indsatsplaner, og at medarbejdere løbende opdateres om ændringer i forvaltningens beredskabsplaner.

Forventning til medarbejderne

Det forventes, at den enkelte medarbejder i det daglige formidler observerede risici, sårbarheder og muligheder for forebyggelse til nærmeste leder. Desuden forventes det, at medarbejderne i relevant omfang bidrager i forbindelse med håndteringen af en krise, jf. beredskabslovens § 57. Medarbejderne bør derfor kende de planer, de skal handle ud fra og deltage i relevante uddannelser og i øvelser.

Lovgivning og vejledninger

Følgende lovbestemmelser og vejledninger udgør rammen for Billund Kommunes beredskabsarbejde:

Kommunestyrelsesloven – fastlægger bl.a. kommunens ledelsesansvar, også i krisesituationer:

- § 69. Såfremt det under krise eller krig er umuligt at samle kommunalbestyrelsen til møde, overtager økonomiudvalget de beføjelser, der tilkommer kommunalbestyrelsen og dens udvalg. I kommuner med magistratsordning, jf. § 64, overtager magistraten kommunalbestyrelsens beføjelser.
- § 69, stk. 2. Er det umuligt at samle økonomiudvalget til møde under krise eller krig, styres kommunens anliggender af borgmesteren. Er det i kommuner med magistratsordning umuligt at samle magistraten til møde, styres kommunen af borgmesteren.

Beredskabsloven – fastlægger krav om udarbejdelse af beredskabsplaner og pålægger ansatte at udføre opgaver indenfor beredskabet:

- § 25. Der skal udarbejdes en plan for kommunens beredskab. Planen skal vedtages af Kommunalbestyrelsen på et møde. Planen skal revideres mindst én gang i hver valgperiode. Planen samt revisioner heraf skal indsendes til Beredskabsstyrelsen.
- § 57. Offentligt ansatte og ansatte i offentlige og private virksomheder og institutioner skal udføre de opgaver indenfor beredskabet, der pålægges dem.

Andre lovbestemmelser og vejledninger:

- Sundhedslovens kapitel 65, fastlægger, at kommunen skal have en sundhedsberedskabsplan
- Vejledning om planlægning af beredskab for vandforsyningen, Miljøstyrelsen

- Vejledning om indkvarterings- og forplejningsberedskabet, Beredskabsstyrelsen
- Vejledning om Helhedsorienteret beredskabsplanlægning, Beredskabsstyrelsen
- Vejledning om Retningslinjer for krisestyring, Beredskabsstyrelsen
- Vejledning vedr. bekæmpelse af ulovlige forureninger af vandløb, søer og kystnære dele af søterritoriet, Miljøstyrelsen
- Vejledning om Planlægning af Sundhedsberedskab

